

СИРИЈУС

Elektronski časopis "Sirijus", ISSN: 2217-6993, ONLINE adresa: www.mason.org.rs, Urednik: Č.V.
Izlazi tromesečno (4 broja godišnje). Prvi broj izašao 1. jula 2009 godine. e-mail: info@mason.org.rs

Број: 33, Година: VII, 10 март 6017. Г.И.С.

Поштовани читаоци,

са задовољством вам представљам нови број “Сиријуса”.

Срдачан поздрав,

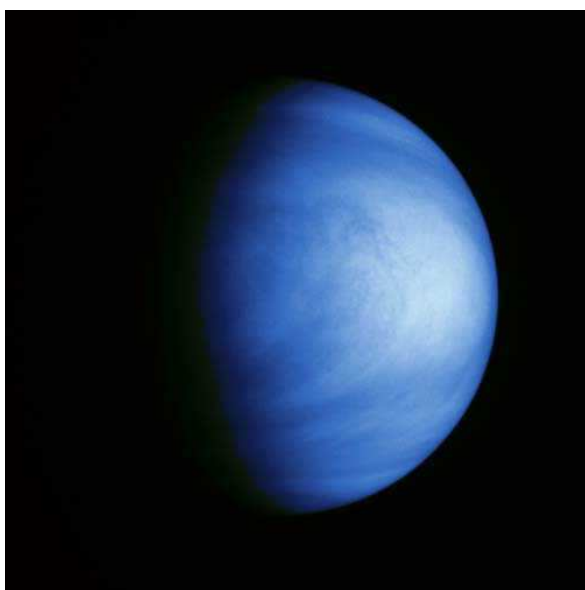
ваш Ч.В.

Садржај:

ПЕНТАГРАМ (ПЕТ ЛАТИЦА ВЕНЕРИНЕ РУЖЕ)	2
PROFANO U OZRAČJU SLOBODNOZIDARSKOG	5
ИМПРЕСИЈЕ СА ИСПИТИВАЊА ИЗМЕЂУ СТУБОВА И ИНИЦИЈАЦИЈЕ	7
Zapažanje (podsticaj braći majstorima)	9
СЛОБОДНОЗИДАРСКЕ СМЕРНИЦЕ И ДЕФИНИСАЊЕ МАСОНА – СЛОБОДНОГ ЗИДАРА СИНА СВЕТЛОСТИ – СЛОБОДНОГ ЧОВЕКА НА ДОБРОМ ГЛАСУ	11
ТАЈНА U SLOBODNOM ZIDARSTVU	13
Da li prirodni brojevi imaju i neka drugačija značenja?	15

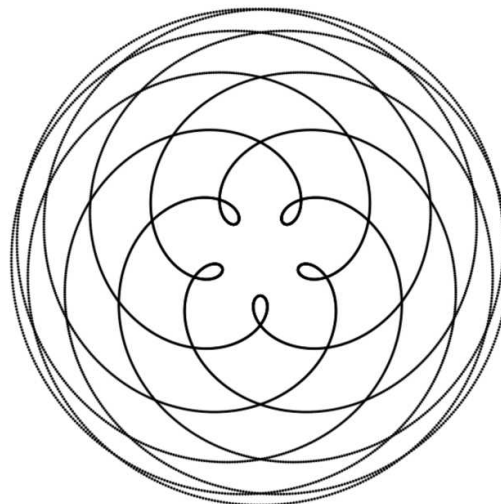
ПЕНТАГРАМ (ПЕТ ЛАТИЦА ВЕНЕРИНЕ РУЖЕ)

Венера је друга планета Сунчевог система по удаљености од Сунца. Једна је од четири чврсте планете, припада групи унутрашњих планета система заједно са планетама Меркур, Земља и Марс. После Сунца и Месеца, најсјајнији је објекат на небу, петнаест пута светлија од звезде Сириус А, најсјајније звезде на небу. Позната је као јутарња звезда када се појави на истоку у зору, а вечерња звезда када се појави на западу у сумрак, или како су је древни народи називали Хесперус увече и Фосфорус ујутру.

Сваких осам година Венера означава тачку у времену када се соларни, лунарни и сидерални календар поклапају са разликом не већом од два минута. Након пет циклуса, односно четрдесет година поклапање је прецизно до у делић секунде. Све до педесетих година прошлог века, када је дошло до развитка атомских часовника, прецизност календара и часовника је одређивана мерењем кретања планете Венере. Гледано са Земље, Венера је најпрецизнији показатељ доба године у читавом соларном систему. Прецизним мерењем циклуса Венере тачно се одређује зимска краткодневница. Једноставно речено, Венера је метроном нашег света. Представља најважнији астрономски инструмент и директно доводи до појаве пентаграма и његовој значаја. Привидно се крећући преко астралног плана Зодијака, Венера пролази истих пет тачака приближно сваких осам година а потпуно тачно на пет таквих циклуса, односно четрдесет

година. Комплетан циклус привидним кретањем исцртава на небу прелепу розету - ружу са пет латица – у чијем се срцу налази пентаграм.

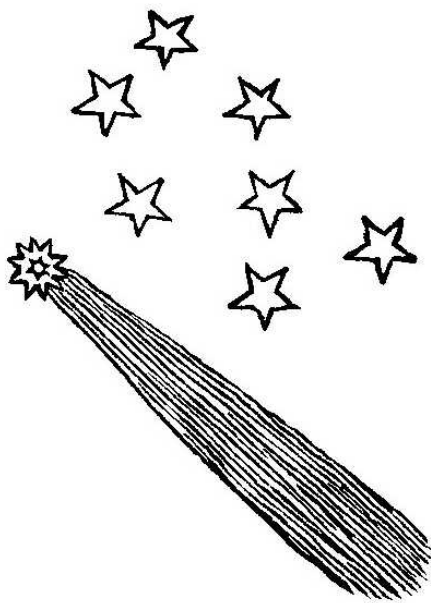
Због растојања и односа орбита Венере и Земље од Сунца, Венера није видљива више од три сата пре изласка сунца као ни три сата после заласка сунца. Видљива је у току дана, уколико знате где, и када. То је било могуће захваљујући вековним астрономским и планетарним посматрањима а од великог значаја за ране цивилизације.

Схватити ову и друге виталне природне појаве као што су годишња доба, плиме и осеке, омогућавало је да на тај начин савладате своју околину у корист пољопривреде и поморства, и осигуравало је да ћете обезбедити довољно хране и успешно трговати. Уз познавање и поштовање оваквих појава било је могуће успешно изводити велике архитектонске пројекте који су се морали реализовати и по више година па и деценија.

Познато је да је први познати назив за град Јерусалим је био Урушалим. "Уру" - што значи "основан од" и имена "Шалем", што је име Хананејског божанства сумрака које одговара Венери у свом вечерњем појављивању. Јевреји, а самим тим ни Краљ Соломон, на основу сопствене традиције и порекла нису поседовали знање потребно за изградњу тако правилно конструисане монументалне грађевине па је разумљиво да је овај задатак поверио Феничанима и Хананејима који су већ у то време имали развијену архитектуру, уметност, материјале и занатство. Све ове вештине и средства су биле неопходне за изградњу храма који ће се правилно повезивати творевину са творцем. Можемо бити сигурни да је и Соломонов Храм изграђен од стране Хананеја за које је познато да су обожавали Шалем - Венеру.

Венера и њен пентаграм нас и воде до краља Соломона и градње храма, а разумевање односа краља Соломона и пентаграма је од изузетног значаја за разумевање масонских радова и ритуала.

Како је творац поставио светла на небу да би човек одређивао сате, дане и месеце, годишња доба и године (Прва књига Мојсијева - Књига постања 1:13, 1:14) и према њима почињао и завршавао послове у за то прикладно време, логично је закључити да је и Краљ Соломон управљао своје послове водећи се привидним кретањем тела на небеском своду.

У Старом завету (Прва Књига о Царевима 11:5) Краљ Соломон чак запада у немилост пред Богом због обожавања богиње – феничанске и хананејске краљице неба, Венере. Верује се да су Феничани или можда пре Хананеји преносили своја веровања на краља Соломона и утицали на коначни изглед грађевине.

Ипак Соломонов храм је окренут у супротном смеру, ка Венери када се уздиже на истоку као звезда Даница насупрот паганским храмовима који су оријентисани према западу.

Савремени Масонски храм је уређен по истим астрономских линијама по којима је направљен и храм у Јерусалиму, са два слободностојећа стуба Боаз и Јакин који означавају две крајње позиције Сунца. Летњи солстициј - дугодневницу и зимски солстициј - краткодневницу. У време равнодневица Сунце се налази између два стуба у позицији ка Истоку. У одређеним данима године планета Венера претходи као сјајна звезда Сунцу и јарко сија кроз довратак изнад врата храма осветљавајући светињу над светињама.

Изглед сваког масонског храма треба да представља изглед Соломоновог храма. Сваки се Мајстор Масон подиже из привремене смрти лицем према светлости која се јавља пред свитање - према светлости јутарње звезде, звезде Данице, планете Венере. Излазак Венере је представљао веома важан догађај у Хананејској теологији и повезан је са ускрснућем, као што је и симболички приказано у једном масонском ритуалу.

Када се кандидат подиже из његовог симболичког гроба његова глава се креће лучно ка истоку у сусрет Венери која се такође диже изнад хоризонта. Линија која се протеже по правцу Исток-Запад означава екватор - равнодневницу, тачку равнотеже између два солстиција, када постоји дванаест сати светлости и исто толико таме. Часни Старешина упућује кандидате да гледају ка истоку где се

уочава петокрака пламена звезда која се диже пре Сунца у зору. Ритуали Краљевске уметности у масонерији су делом засновани на астрономским појавама и то пре више од пет хиљада година. Планета Венера се креће на небу и додирује путању Сунца у пет тачака исцртавајући пентаграм, а Часни Старешина Мајстора Масона подиже из привремене смрти хватом и са пет савршених тачака.

Када је Мојсије од Господа добио упутство за израду Табернакла - Шатора светилишта у којем је чувана Светиња над светињама, саградио га је тако да је у време иницијације на истоку била видљива пламена звезда. Пламена звезда је референца на Венеру који исцртава привидним кретањем Пентаграм - петокраку звезду на небу.

Прецизно појављивање Венере на одређеном делу неба у одређено време било је од великог значаја и код јеврејских краљева. Саул, Давид и Соломон, су владали сваки по четрдесет година, по један потпуни циклус Венере.

Пентаграм је дакле, један од најстаријих и најчешћих симбола у свим цивилизацијама које су постојале кроз епохе у којима се људска врста рађала, развијала, страдала и опет се наново рађала.

Древни и природни симбол који се може видети у звездама, цвећу, криста-лима, морским звездама, екстремитетима људског тела. То је једноставан симбол за цртање, па није ни чудо што се користи да представи широк спектар вредности и веровања. Свакако је коришћен од стране алхемичара, пагана, масона...

Можда су Венера и њен пентаграм или ружа недостајућа карика између јудаизма и хришћанства, с једне стране и тајни у масонским традицијама са друге стране. Слободно зидарство је главни неискоришћени извор информација о нашој прошлости који је у опасности да буде изгубљен, и то заувек због непознавања и неразумевања симбола и ритуала. Уколико би се информације сакривене у ритуалима изгубиле, пре него што су исправно објашњене и схваћене изгубило би се једно од правих блага западног света.

Они који ово схватају су пронашли ланац уверења који је преживео и прошао кроз неколико различитих култура а завршава се у савременим масонском храмовима, Сведоци смо, на жалост, да се обреди спроводе уз поштовање форме а без схватања суштине, без правилног разумевања ритуала и његовог порекла, и шта он стварно представља.

Ритуал је много више и даље од покрета који видимо. Ритуал је жива слика токова сила које нас стварају и чине живима.

На нама је Браћо да покушамо да ово превазиђемо. Ми треба да настојимо да у нашим животима у будућности гледамо даље од простих чула и стварности коју нам она дају. Гледајмо иза појавне стварности, гледајмо суштину, погледа окренутих ка светлости а не од ње.

**Бр.:З.П.
ПЛ “Немања”,
Оријент: Ниш**

PROFANO U OZRAČJU SLOBODNOZIDARSKOG

Nakon položene Zakletve za prijem u članstvo Slobodnih Zidara (prvog stepena škotskog obreda), i skidanja poveza s očiju u mislima su mi se urezale reči Časnog Starešine: "Brat ima za dužnost da "radi na sebi"- da "kleše" svoj neobrađeni moralni - duhovni lik. Samo na taj način će biti dostojan Bratskog lanca i slave Velikog neimara Svemira".

Od tada pa do danas, duboko u meni tinja radoznalost da spoznam-osetim, mislima i delom uzvišenost i lepotu ovog simbola, sledeći poruku zakletve date pred Oltarom Velikog Neimara Svemira. Rukovodeći se ovim simbolom trudim se da mislima i delom, rečima, svesno-nesvesno ne učinim ništa što bi me kao člana Slobodnog Zidarstva ponizilo pred licem pravde Velikog Neimara Svemira.

Ispuniti zakletvu datu pred Oltarom Velikog Neimara Svemira nije lak i jedno-stavan zadatak. U prilog ovoj tezi govori obilje dokaza. Jedan od njih je izbor saradnika u nastavi, početnog univerzitetskog zvanja, analogno inicijaciji Učenika u Slobodnom zidarstvu.

Iako, profanog karaktera, opredelio sam se da s osloncem na Zakonsko-pravnu regula-tivu, s jedne, i moralno – etičke osobenosti, s druge strane, kroz prizmu Slobodnozidarskih principa, dam osvrt na "regrutovanje-izbor" naučnog podmlatka na Univerzitetu-Fakul-tetu. Povodom ovog naučno - stručnog zadatka (prepoznavanja, predlaganja, prije-ma – izbora) "prvoga" među najboljim kandidatima za, početno univerzitetsko zvanje saradnik u nasatvi neupućeni bi mogao reći: pa šta o tome ima da se kaže, više, od onoga što je propisano univerzitetsko - fakultetskim aktima: Zakonom o visokom obrazovanju, s jedne, i Statutom fakulteta, s druge strane. U toj na prvi opštepoznatoj proceduri izbora naučnog podmlatka na fakultetu, krije se niz nepoznanica, pa čak, i zabluda.

Podsetimo se na akdemika Miloja Sarića, koji kaže: "u kadrovskom osmišljavanju buduće elite na univerzitetu - fakultetu, najodgorniji je, i najteži izbor asistenta - pripravnika. Ono što je seme za buduću žetvu, to je asistent - pripravnik (po novom

zakonu: saradnik u nastavi, prim.aut.) za konkurentsku prepoznatljivost i jačanje naučno – istra-živačkih performansi univerziteta - fakulteta... Univerzitesko zvanje se formira" po procesnom pristupu: od asistenta-prpravnika do zvanja docent. Sva ostala zvanja su nadogradnja na ovaj "arhitektonski dobro oblikovan temelj". S obzirom na proceduru (oprostite mi) "procesnog odlučivanja - po sitemu što više babica...", pribojavam se, da to neće ići baš "glatko".

S druge strane, treba "detektovati" osobu s društveno odgovornom prepoznatljivošću i etičko-moralnim senzibilitetom. Razloga za to ima više. Često se selekciji kadrova pristupa po sistemu "odokativno", s tim, što se kao "prepoznatljive" odrednice ističu: prosečna ocena, dužina studiranja...itd. Istina, neospo-rno je da su one važne. Međutim, izbor naučnog radnika je svojevrsna strategijska analiza: stručnog i etičko-moralnog senzibiliteta. (Ne mislim da taj neko, treba da liči na "Sveca"). Taj treba da ima ljudske kvalitete. Poverava mu se naučno-stručna "saobraćajnica" koju treba da savladava on lično, a da saznanja prethodnika, i svoja lična upotpunjuje i prenosi studentima. To nije jednostavan posao, iako se u praksi on svodi na zajednički imenitelj "rutinska stvar".

Nadalje, profesori - saradnici na pred-metu su "projektni tim-arhitekta građevine - porodica u kojoj vladaju harmonični odnosi, patrijahalnog tipa, subordinacije, poštovanja starijeg. Zato se i kaže da su Univerzitet i Crkva tradicionalne institucije. To su institucije, gde vas bira "Bratstvo". Kvalifikovanost (stručna), je samo jedna strana medalje. Bitna, ali ne i presudna. Dokaza za to ima napretek. Na primer, svi monasi moraju proći iskušenje - napredovanje-uzdizanje". Većina njih stigne do "zvanja" jeromonah... Međutim, retki budu rukopoloženi u čin Vladike-Patrijarha...".

Na kraju, posebno važna činjenica - osobina kod izbora - angažovanja saradnika u nastavi je percepcija njegovih moralno – etičkih karakternih osobina, od strane referentne komisije koja ga predlaže (garanta) za izbor, s jedne, i fakulteta ("Bratstava") i, rukovodstva fakulteta ("Starešinstva") koje ga prima - potvrđuje njegov prijem, s druge strane. No, ako i to ostavimo po strani, u ovom vremenu kapitalcivilizacije - gde su materijalne vrednosti potisnule moralne, ostaje nam da prepoznamo kod tog "novajlije" njegovu sklonost

da bude karika u lancu predmetnih nastavnika, koji su ga "inicirali", a ne "podzemna vulkanska žica" koja "podriva" temelje "Bratstava" i "Starešinstva", koje mu je ukazalo čast da uđe u taj "dom".

Bilo kako bilo, vreme je najbolji sudija. Svako se pokaže u "pravom" svetlu ranije, ili kasnije. Njegov karakter prepozna "Bratstvo – Starešinstvo", pre nego što on misli da je dobar "glumac" (dobrica, iskren, svojevrsni melem za ranu). I najčešće mu to neće reći otvoreno. Iskustvo-intuicija im pomažu da prepoznaju pravo lice saradnika, već na početku, u fazi "iskušenika", ili, pak, "rukopoloženog". Što ga pre prepoznaju to je bolje i za njega i za fakultet.

Intelektualni "poligraf - detektor" je neprestano "uključen": seizmološka kazaljka miruje ili podrhtava. S druge strane, ona nas svojim "ritmičkim" tonom obaveštava da li smo izvršili dobar kadrovski izbor ili promašaj.

S osloncem na Masonski priručnik Bernarda Džonsa " VEČITI SAM STUDENT ŠKOLE ŽIVOTA". Povlačim se pod Zakletvom ćutanja, istina, malo zbunjen, ali i radoznao da spoznam šta je to što naučno – istraživačku elitu navodi na to da, neretko, "regrutuje" kvazielitu. Pitam se, šta bi na tu temu rekli: Vuk Karadžić, Dositej, Nušić, Slobodan Jovanović, Milanković, Pupin, Ivo Andrić i dr.

**Brat: Ć Đ.S. MKU
P.L. „ Đorđe Vajfert “
Beograd**

ИМПРЕСИЈЕ СА ИСПИТИВАЊА ИЗМЕЂУ СТУБОВА И ИНИЦИЈАЦИЈЕ

Трема.

Трема је нешто што врло често осећам у битним животним моментима, а при том још бива поспешена мојом жељом да све што радим и тиче се мога битисања, радим на најбољи могући начин, а у границама мојих могућности и мојих схватања.

У тренуцима непосредно пре увођења у Храм, док уз слаби пламичак свеће седим у Соби изгубљених корака са својом будућом Браћом, тонем све дубље у своје мисли и режирам будуће могуће сценарије... Најзад, неко прозива моје име. Напрасно је прекинута драма мојих мисли, а будућа Браћа ми већ везаше повез преко очију и путовање отпоче. Чим смо иступили из просторије и изашли на јачу светлост, схватио сам да и мимо везаног повеза преко очију могу да назрем део простора испод себе, простора куда се крећем. Под који назирем, јача светлост и сенке Браће доносе ми тренутно олакшање. Међутим, зурећи у под примећујем да губим пажњу и концентрацију на гласове које чујем. Истог тренутка сам помислио: „Не, то није добро“. Желим духом да искусим процес. Грчевито сам затворио очи и почео да креирам моју имагинарну верзију простора који ме окружује. Слушам гласове. Смирени сам. Осећам лагодност и потпуно се препуштам гласовним упутствима, питањима и сигурним рукама Брата који ме води. На питања Браће одговарао сам јасно и искрено, тј. онако како сам се у целисти и осећао. Кључни моменат наступа након питања Брата: „Да ли имаш непријатеља?“... Тишина. Преиспитујем све своје животне кризе и ситуације и након пар тренутака са сигурношћу одговарам: „НЕ, ја немам непријатеља!“. Затим је наступило ново питање: „Да ли си сигуран?!“... Хммм, обузима ме трачак сумње. Да ли сам сигуран? Да нисам нешто случајно превидео? Да нисам некога занемарио? Да ли је могуће да сам дао лажни одговор Браћи? Можда Браћа боље познају „неког“ мог непријатеља?! И тачно је! Боље га познају! Схватио сам то након што сам иза својих леђа у одразу огледала видео свој лик. Доживео сам хладан туш емоција. Да ли је ово некаква шала?

Дубоко у себи проналазим закопану истину коју сам све време знао, али не и препознавао. Ја сам сам себи највећи непријатељ... Одређено време након тога провео сам у осећају да орбитирам ван свог тела и како себе посматрам објективно, из свих углова. Мислио сам да контролишем себе добро, да познајем све своје предности и мане, а ипак је један део мене успео да сакрије истину и учини да никада не изађе на светлост дана. Призор „мог одраза“ ми је на тренутак избрисао сва осећања. Вакуум. Велики знак питања...

Рад у Храму се у међувремену завршио. У предворју, уз честитке Браће, вечеру и необавезан разговор осећам да још увек сањам. Након свега полазимо својим кућама уз наду у боље сутра. Код куће, дочекан у предсобљу од знатижељне супруге, са некаквим осмехом и казивањем стандардног: „Све је у реду“, отклањам њену видљиву забринутост, али не и своју празнину. Одлазим на спавање. Ноћне море, непрекидане секвенце слика без коначног закључка и мрачне очи мога непријатеља враћале су се изнова и изнова током целе ноћи.

05,30 сати.

Ново јутро објављује звоно мог телефона. Устајем као опарен и одлазим на посао. На послу, по рутини и потпуно испразно завршавам своје обавезе. На послетку одлучујем – нећу моћи овако. Узимам шољу кафе и повлачим се у замрачени простор своје канцеларије. Дубоко размишљам..., тражим саговорника..., у проблему сам. И гле! Ето просветљења. Схватам

да има начина да победим непријатеља. Ја нисам сам. Имам своју Браћу. Тражићу помоћ, тражићу одговоре, тражићу начина. Учићу. Након те идеје обузима ме изненадни налет велике количине позитивне енергије, преплављује мој ум, моје тело, али и простор око мене. То је ТО!

Драга Браћо, ако постоји начин да савладам „себе“ и да се изграђујем, ја ћу га тражити. Ово су биле моје Импресије са Испитивања између

стубова и Иницијације. Нека Велики Неимар Свих Светова допусти да моја градња успе.

**На Оријенту Књажевац,
Ученик Краљевске Уметности,
04. дана, новембра месеца
6016. Г.И.С.
Бр. О. Ј.**

Zapažanje (podsticaj braći majstorima)

Prvo da kažem da ovo nije učenički rad već jedno malo učeničko zapažanje, isječak iz naših kratkih boravaka u ovom uvaženom Hramu. Nije i nema status Rada i zbog toga što bi to zahtijevalo poštovanje ritualne uloge i ličnosti Drugog nadzornika i poželjne konsultacije sa njim. Ovaj moj Ne-Rad to jest neka vrsta pokušaja masonskog zapažanja kad bi bila Rad, a kao što rekoh nije Rad, imala bi naslov: "Podsticaj braći Majstorima".

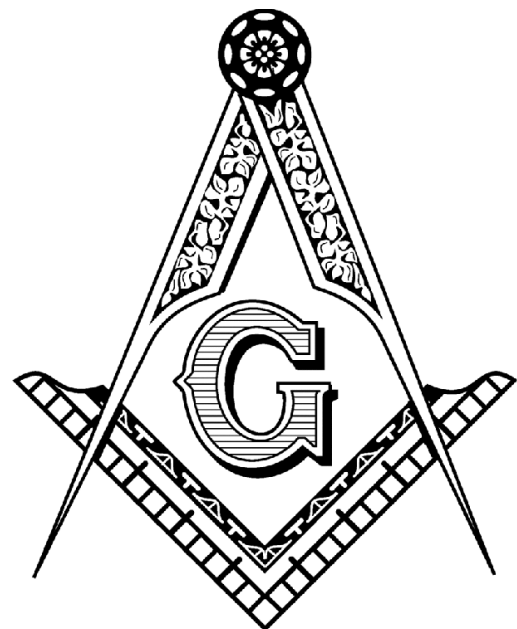
Možda masonskom hijerarhijom i nedovoljnim iskustvom ove vrste života a sigurno i nedovoljnim uobičajenim znanjem i obrazovanjem ne bih imao pravo da iznesem ništa što bi i blago kritikovalo moju braću – ali imam puno pravo da kažem ono što mi se sviđa i da to bude zrnce podsticaja za moju braću da ih više i češće čujem.

Moja duža razmišljanja na ovu temu, bila su zaokružena i jasnija, šta bar ja lično želim u ovom Hramu, zahvaljujući prošlom izlasku pred nas brata V. T. U svom simpatičnom, naizgled povremeno haotičnom nastupu, koji je imao elemente ozbiljne globalne finasijsko-političke analize, brojnim činjenicama i dodatnim interesantnim digresijama (kod kojih bi svaka mogla biti velika tema za sebe) sa nedokazanim ali opipljivim i sigurnim pokazateljima da velike svjetske zavjere u nekom obliku postoje, pred nas je to iznio svojevrzni duh Raše Popova. Prosto kontrasti koji plijene svakog dobronamjernog slušaoca, ili bolje reći posmatrača jer je to bio jedan audio-vizuelni ugodjaj.

Dok sam sve to pratio, mogao sam i posmatrati i braću i njihove reakcije. Vjerovatno je većina slična mojoj. Ali, kao da sam u momentu i vidio ponegdje nedoumicu da li je ispoštovana forma koju neprekidno želimo da ispoštujemo i kao da bi se bolje svi osjećali da ne talasamo previše sa opštreprihvaćenim vidom forme oko koje smo se složili. Naravno, iz ovoga izuzimam uvaženog, časnog Starješinu, jer njegova obaveza i jeste da brine i o formi i praktičnoj efikasnosti naših susreta. Ja sam tada uživao da slušam o temama na koje su utrošeni ogromni sati čitanja i proučavanja a meni na tacni prezentirani u nekih desetak minuta. Žao mi je bilo što nemam bolju i jaču memoriju da mogu i sam baratati svim onim što sam čuo i u neformalnom razgovoru prenijeti prijatelju ili kolegi bar ono u stilu " E, znaš šta sam zanimljivo prije neki dan

slušao ". Vrlo teško, i to samo mogu fragmenete. Pa naravno da ne mogu sve jer iza toga stoji nečiji ogromni trud, zato je i njemu pomalo bio problem šta prije izdvojiti i šta je zanimljivije od čega.

E sad idem kao onome što bi trebalo biti pravac ne i poeta mog zapažanja. U profanom životu sam jako dobro organizovan i volim disciplinu i nakon postavljenog okvira dosta efikasno završavam ono što sam zamislio ili dao drugima da urade. Postavljanju okvira pristupam ozbiljno u startu da bi bio što bolje postavljen jer onda u njemu može da se pravilno odigrava suština a svako buduće prečesto bavljenje okvirom smatram gubljenjem vremena. Vraćam se na početak, i kažem da ne kritikujem niti imam pravo na to, naše bavljenje ovdje pravno-administrativnim finesama svega i svačega. I to mora da se radi redovno i pedantno, jer mi smo masoni, i forma i rituali su nešto u čemu mi funkcionišemo. Za mene je to nešto što teče i neophodno je. Ali neophodno je zato da bi moglo da se dešava prosvetljavanje i duhovno uzdizanje svih nas. Ako diskusija o formi postane sama sebi svrha, onda kao sve što postane samo sebi svrha – poput Dadaizma – vremenom postane besmisleno.

Često dok boravimo ovdje gledam ovaj tepih, brojim i nanovo zaboravljam broj crnih i bijelih redova i polja. ...ali tu je sve kao i ivica samog tepiha da bi gledali i promišljali razne misli kroz stubove, prozore i ostale bezvremene simbole. Zato je i stavljeno pred nas. Suvišno je reći šta bi značilo kad

bi se unedogled iscrpljivali gledajući stalno u ivicu tepiha i razmišljali da bude što pravilnija kako bi onda imali jednog dana u tepihu svu ovu viziju i simboliku. Potrebna je i bitna ivica ali ona e tu zbog ovoga unutra i bez toga bi bila besmislena.

Ovo nije neka prikrivena aluzija na naš rad, Ne daj Bože, da imam šta tako, iz poštovanja prema vama ali i prema sebi, otvoreno bih i bez uvijanja rekao ili ne bih ni sjedio ovdje ! Nego kao što rekoh, kad bi ovaj moj Ne-Rad imao ime, zvao bi se Podsticaj braći majstorima. Rad brata A. ne tako davno izazvao je dosta javljanja i ukrštanja intelektualnih argumenata i prosto sam uživao slušajući sva ta mišljenja. Nastavak Rada, nažalost nijesam od tada čuo kao ni brata A. a zaista iskreno želim. Kroz opšte brušenje teme kristališe se i naš lični stav. O mnogo čemu, bar ja ga nemam jasno formiran.

Volim da čujem intelektualno-filozofska, istorijska i etička zapažanja braće A. i D., A. M. i G. Š. i tako redom da ne nabrajam jer ne manje na različite načine mi prijaju obraćanja skoro sve naše braće. Kroz razne izvore čitam i saznajem istoriju naše uvažene Lože, i za sve naše uspjehe ali i brojne krize kroz koje se prolazilo. Ne mogu a da se ne otmem utisku da je većina nastala od nadgornjavanja o pravno - administrativnim stvarima i posle-dično tome u probudjenim sujetama. Nažalost, pravno-administrativne stvari su više profane nego masonske prirode i nižeintelektualno neinspirativno polje u kojem jednaku snagu imaju i najviši intelektualci ali i oni ispodprosječni. Pa šta može biti bolje za ispodprosječnog nego da uživa u beskonačnom iscrpljivanju u finesama oko tih okvira jer tako sam sebi izgleda pametan i što je još gore čini mu se da i drugima tako izgleda.

Primijetio sam i da su se u tome stvarala prećutna udruživanja koja su u pozadini imala prikrivene želje za više nego što im pripada. Možda što sam nov ali meni je to neshvatljivo za masona, gospodina ili uopštem smislu džentlmena. Slično kao što mi je uvijek bilo neshvatljivo da sveštenik laže, krade, ubija... Za takva udruživanja naletio sam na lijepu misao Milana Kundere u romanu "Šala" ("Žert") gdje kaže: "Iz dna duše mi se gadi kada ljudi gaje jedni prema drugima bratske osjećaje zato što su uzajamno utvrdili da ih povezuje ista niskost. Ne čeznem za takvim ljigavim bratstvom".

Ja sam se, braćo moja, sa vama udružio zbog duhovno-intelektualne visine koju prepoznajem, zato braćo, želim što više da vas čujem šta imate da kažete o raznim temama, a imate mnogo toga. Iskreno od svega ostalog, često ispraznog, što svojom prirodom imaju pravno-administrativne stvari, kad predjem prag Hrama ja zapamtim samo ono šte ste rekli na neku drugu temu. Ne bježim od rada na pravno-administrativnim stvarima ali želim da budu i ponekad i njihove granice pomjerene ako ima nešto pametno i lijepo da se kaže.

Nek bude ovo moj mali podsticaj i ujedno molba braći majstorima.

Rekao sam.

S. Č.
Loža Sloboda
Beograd, 8.10.6016.

СЛОБОДНОЗИДАРСКЕ СМЕРНИЦЕ И ДЕФИНИСАЊЕ МАСОНА – СЛОБОДНОГ ЗИДАРА – СИНА СВЕТЛОСТИ – СЛОБОДНОГ ЧОВЕКА НА ДОБРОМ ГЛАСУ

Не робуј верништву и материјалној вери;
Воли свога ближњега;
Воли отаџбину и поштуј њене законе;
Чини добро, не чини зла и заборави нането ти зло;
На учињено ти зло узврати добрим;
Чини добро из љубави према добру самом;
Пусти друге да говоре;
Воли добре, сажалевај слабе, избегавај рђаве, а не мрзи никога;
Не ласкај Брату својем;
Слушај глас савести;
Буди отац сиромашнима;
Избегавај свађу;
Поштуј родитеље, уважавај жене, помажи старије, брани, подржавај и подучавај младе;
Улажи у пријатељства и негуј их, а избегавај неискрена пријатељства;
Не злоупотребни ни снагу, ни надмоћ;
Не буди охол;
Избегавај нерад;
Читај и користи се тиме;
Уживај у правди, срди се на неправду, трпи, али не жали се;
Не суди олако делима људским;
Буди правичан;
Буди милосрдан и у несрећи других;
Буди непријатељ порока, бранилац врлина и саучесник добра;
Буди умерен и својим стањем задовољан;
Савлађуј се;
Одупири се предрасудама, заблуди, гордости, клеветању лажи, разврату и лакомству;
Све што радиш, ради добро;
Слушај много, причај мало, чини добро;
Буди добар супруг, отац, син и сродник;
Не буди суров, буди увиђаван, пристојан, смиран, љубазан и увек пази да ти је чиста савест и мирна душа, јер душа је бесмртна;

Слобода, Једнакост, Братство нека буду светионик твојим делима;
У овом најстаријем и највећем Братском реду у свету који је посвећен служењу Богу, породици, ближњима и отаџбини нека ти основна начела буду: братска љубав, добротворство, милосрђе, несебична помоћ и истина, начела која проистичу из основних принципа којима треба да се руководиш, а то су: братска љубав, милосрђе и несебична помоћ – све ово уз услов да не нанесеш штету својој породици и онима који од тебе зависе;
Увек имај на уму да „Онај ко није добар за свој дом, за свој народ и отаџбину, не може бити добар за човечанство“;
Оно чиме треба да се поносиш је твоја Слободнозидарска посвећеност узвишеном идеалу да зидаш бољи свет за све, алатом који је уједно и материјал за градњу: живот твој и живот око тебе, користећи симболички прибор: шестар, лењир и угаоник;
Поштуј свој Устав – Андерсонову Конституцију старих дужности и практикуј је кроз Статут и Домаћу уредбу Обједијенције којој припадаш;
Сети се да на Слободнозидарској застави пише: Мир, Љубав, Братство, Слобода, Једнакост, Истина, Правда, Милосрђе, Хармонија, Рад; Нека ти буде част што си Масон – Слободни зидар – Син Светлости – Слободан човек на добром гласу;

††††††††††††††††

† Масон – Слободни зидар – Син Светлости – Слободан човек на добром гласу је човек који тежи да стварно спозна зашто је на овој земљи;
† Човек који ни у савремено доба, када његове визије могу многим изгледати наивне, не одступа од темељних вредности свог Реда: Слободе, Једнакости, Братства, Поштења, Љубави, Добротворства и Верности, а неговање врлина Скромности и Мудрости његов је завет;

† Човек коме је борба против себичности, нетолеранције, неистине, злоупотребе свега и свачега, злочина, деградације врлина у друштву, губљења достојанства – такође завет;

† Човек који ради на едукацији и формирању карактера;

† Човек чија реч представља његову обавезу: оно што каже - то и мисли;

† Човек који учи како да контролише своје страсти, предрасуде, гнев и речи;

† Човек који се труди да исправно разуме своје обавезе, проучава њихов домен и смисао, и искрено и лојално живи у складу са њима;

† Човек који практикује поштење и искреност у свему што ради, без обзира да ли је обичан радник или на руководећем положају, будући да Масони долазе из свих сфера друштвених слојева, јер: „Масон – Слободни зидар је човек који је својеволјно преузео обавезу да из себе извуче најбоље што може, и то како за самог себе, тако и за своју породицу и ширу заједницу у којој живи“;

† Човек који постане свестан своје улоге као карике у ланцу вечног Братства, вредности знања које се преноси са генерације на генерацију и човек свестан чињенице да дисциплина чувања тајне доприноси развоју његових моралних вредности;

† Човек који спозна да не треба бити ограничен вером кроз име Исуса Христа, Мухамеда или Буде, јер то није од пресудног значаја и он признаје само Светлост, а не име и носиоца;

† Човек који бира пут јунаштва, али на најмудрији, најплеменитији и најмирнији могући начин;

† Човек који је увек спреман за оно ново, за искру актуелног тренутка и човек који се не учаурава и окамењује у неприродном и беживотном традиционализму;

† Човек који се придржава правила из Конституције да на Радовима не говори о политици, политичким и ратним активностима;

† Човек који је добронамеран, частан и толерантан, одан отаџбини и човек који је увек у потрази за универзалном истином и самоусавршавањем;

† Човек који своју сопствену срећу тражи поштујући друге који то чине, не сметајући им и не стајући им на пут;

† Човек који се изграђивањем, образовањем и просветљењем духа непрекидно усавршава;

† Човек чије је Ја увек камен за брушење, а тек онда камен од кога ће неимар у њему зидати савршенију грађевину човечанства;

† Човек који верује у исконско добро у човеку, подстиче га, надограђује, оплемењује и оплођује га;

† Човек који негује наслеђе својих неимарских предака и улаже сву своју енергију да очува његове темеље и традицију;

† Човек коме су братска подршка и испомоћ, али и добротворне активности уопште, визије и на глобалном плану;

† Човек који новим иницијантима преноси свеколику истину користећи ванредне методе и Слободнозидарску симболику;

† Човек који искрено покушава да сагради храм хуманости У СЛАВУ ВЕЛИКОГ НЕИМАРА СВИХ СВЕТОВА и У ИМЕ УНИВЕРЗАЛНОГ СЛОБОДНОГ ЗИДАРСТВА.

**На Оријенту Књажевац,
Мајстор Краљевске Уметности,
31. дана, октобра месеца 6016. Г.И.С.
Бр. С. С. Ц.**

TAJNA U SLOBODNOM ZIDARSTVU

Tajna u svom najopštijem i sveobuhvatnom smislu predstavlja ono što svako od nas čuva daleko od drugih. Tajnom se smatra svaki podatak koji je poznat samo određenom broju osoba i kao takav se ne sme prenositi dalje. Tajna u najširem smislu predstavlja „ono što je nepoznato“. Svet u kome živimo i bitišemo, sa nametnutim ili opšte prihvaćanim sistemom vrednosti, determiniše različite vrste tajni, sa različitim razlozima njihovog nastanka i različitim sadržajem, ali sa istim ciljem, pa tako bez obzira koliko naše tajne „male ili velike“ bile, one imaju svoj razlog postojanja, svoju sadržinu, i cilj da ostanu neotkrivene.

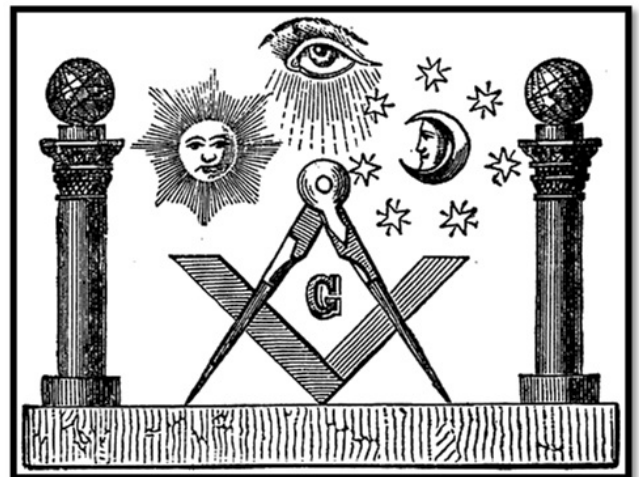
Kako je u profanom svetu negde opšte prihvatljiva podela na privatne i javne tajne, potrebno je napraviti preciznu diferencijaciju između ova dva pojma, odnosno ove dve grupe tajni.

U ovom radu osvrnuću se samo na onu grupu tajni koje determinišemo kao privatne tajne. Može se uopšteno reći da Tajna u Slobodnom Zidarstvu predstavlja vrstu privatnih tajni jer je nastala kao rezultat bliskog odnosa i osobnog poverenja među Braćom. Tajna u Slobodnom Zidarstvu, nije ništa drugo do niz spoznaja koje treba razaznati i dokučiti usled slepila, u kome se nalazi čovek savladan strastima, neznanjem i sujeverjem u profanom svetu.

Masonska tajna nije materijalne prirode i predstavlja oživljenu vrlinu. Ona se može samo doživeti, naslutiti, može se i vežbati, ali se ne može naučiti ili preneti onima koji za to nisu spremni i koji punim srcem ne učestvuju u doživljaju ritualnog rada. Sadržaj masonske tajne nije moguće fiksirati jer je saznanje o ljudskom biću uvek u toku večno prolazeće reke, pa će tako usled ove činjenice sva novoprimljena Braća u Slobodnozidarski red, dobiti savet od druge Braće da ukoliko nastave da rade neprekidno i predano, otkrivaće jednu za drugom i sve preostale tajne na putu ka konačnom prosvetljenju i spoznaji. Shvatiće da poznavanje masonskih tajni nije spoznaja i kontrola natprirodnih sila i posedovanje vanzemaljskih moći, već razotkrivanje tajni koje čine suštinu slobodnog zidarstva i ispunjenje svrhe zbog koje se praktikuje kraljevska umetnost.

Jedan od istaknutih teoretičara i mislilaca masonerije Wynn Westcott u jednom eseju s'tim u vezi i sam kaže (citiram):... "Nemojmo zaboraviti da smo se kao slobodni zidari zavetovali ne samo na pripadnost bratstvu i život u skladu sa moralnim zakonima, već i da ćemo zaviriti ispod površine, da ćemo tragati i istraživati skrivene tajne Prirode i Nauke. Imajmo na umu da je neznanje opasna stvar i da tek dubljim proučavanjem i prikupljanjem velikog broja informacija dolazimo u priliku da prodremo do samih korena znanja".

Istorijski posmatrano, u vreme postojanja drevnih udruženja graditelja i klesalaca kamena, u srednjem veku, poznavanje znakova i lozinki bilo je strogo čuvana tajna. Za ove vredne ljude, od kojih većina nije vladala čitanjem i pisanjem, od ovih znakova zavisili su posao i plata. Samim tim, saopštavanje Slobodnozidarskih tajni „extra muros“ (lat. izvan zidina) i „extra ordinem“ (lat. izvan reda), u mnogome bi ugrozilo i njihovo samo bitisanje u profanom svetu. „Slušaj, spoznaj, čuti, ako želiš živeti u miru“...(lat. - Audi, vive, tace, si vis vivere in pace).

Danas ova znanja imaju samo simbolički značaj. Obaveza je svakog Masona da ove simbole i znake čuva kao tajnu. Tajna u Slobodnom Zidarstvu sada ima pedagoški značaj – kao vežba za ćutljivost i samokontrolu, ona se otkriva iniciranima kroz njihovo učenje i lična razmišljanja i po svojoj suštini je nesaopštiva. Umetnost ćutanja, izgubljena u našem vremenu, podstiče konteplativnost i obnavlja

sposobnost slušanja. Ona je deo usavršavanja i bez nje nema poverenja.

Savremeni način života i era naprednih elektronskih komunikacija, u mnogome doprinose demistifikaciji i otkrivanju tajni, bilo da su one privatne ili javne (bezbednosne, državne, službene...i sl.). Bilo je samo pitanje vremena kada će se u javnosti pojaviti prikaz hrama, obreda i simbola na nekom od video internet servisa. Javnim prikazivanjem gore pomenutog se samo može steći pogrešna percepcija o Tajnama Slobodnog Zidarstva od strane profanog sveta savladanog strastima, neznanjem i sujeverjem. Ima nešto što je sasvim obično, a to je da slobodno zidarstvo predstavlja suštinski doživljeno iskustvo, a ono se po definiciji ne može preneti. S' tim u vezi je i najbolje zastupati stav da masonerija nije „tajna organizacija“, već „organizacija sa tajnama“ filozofske prirode koja radi za opšte dobro, i čije Tajne predstavljaju samo subjektivne doživljaje na putu ka konačnom prosvetljenju i spoznaji.

**Brat M.K, učenik kraljevske umetnosti
PL Nemanja, Niš**

Da li prirodni brojevi imaju i neka drugačija značenja?

Uvod

Ovo promišljanje o postojanju prirodnim brojevima i njihovim značenjima počeu riječima E.L.Ledija¹: Značenje termina 'postojati' i pojma pokrivenim tim terminom bitno zavisi od konteksta u kojem se pojavljuje. Spor oko postojanja matematičkih entiteta je primjer onoga što filozofi nazivaju 'Problem Universalis'. Procjenjuje se da potiče od Platona. To pitanje je: 'Da li apstraktni koncepti imaju neku vrstu realnosti, ili postoje samo u našim umovima?' Slijedeća rečenica se pripisuje Kronekeru²: „Dobri Bog je stvorio prirodne brojeve, sve ostalo stvorili su ljudi.“ Vjerujem da se većina današnjih matematičara i filozofa matematike slaže u vezi s tim da Kroneker nije bio u pravu jer 'Koncepte prirodnih brojeva ljudi su naslijedili od svojih bioloških predaka'.³ Svakako, brojevi nemaju fizikalno opipljivo postojanje u Svijetu. Oni postoje u našoj kolektivnoj svijesti. Pa ipak, oni nisu proizvoljne konstrukcije naše mašte na način na koji su izmišljeni književni likovi. Oni su konstruisani prema univerzalnim logičkim mogućnostima. Matematičari ne znaju pouzdano kako su nastali prirodni brojevi, ali ih znaju dobro opisati. Najznačajnija dva načina razumijevanja prirodnih brojeva su: (1) *Objektski pristup*: Prirodni brojevi su kardinali konačnih skupova; i (2) *Procesni pristup*: Ako znamo kako i odakle dolazi prirodan broj 1, onda ostale možemo konstruisati pozivanjem na

¹ Everett Lee Lady (profesor emiritus, University of Hawaii at Manoa), *Do Mathematical Entities Really Exist?* Dostupno na:

<http://www.math.hawaii.edu/~lee/exist.html>

² Leopold Kroneker (1823-1891; njemački matematičar)

³ Uri Leron (2004), *Origin of mathematical thinking*, In: M.A.Marioti (Ed.), *Proceedings of the Third Conference of the European Society for Research in Mathematics Education*, (TWG 1, pp. 1-8), Bellaria, Italy

funkciju sledbenika. Na primjer, u ovom posljednjem slučaju:

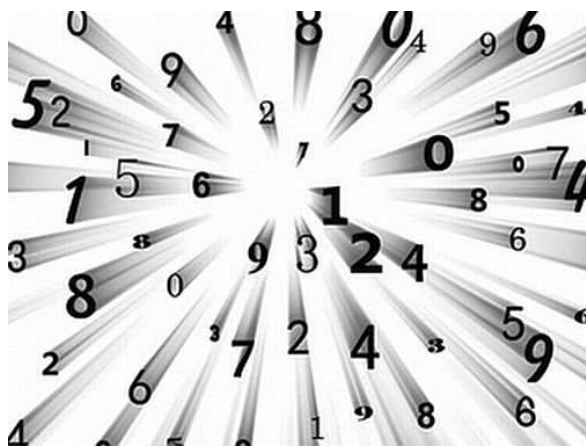
- Sabiranje, u oznaci '+', prirodnih brojeva postoji kao jedinstvena funkcija. Otuda proizlaze jedinstvene osobine takvog sabiranja.
- Množenje, u oznaci '·', prirodnih brojeva takođe postoji na jedan jedini način. To postojanje obezbjeđuje prethodno postojanje funkcije sabiranja. Iz tog i takvog postojanja proizlaze jedinstvene osobine množenja prirodnih brojeva.

Dakle, $1+1 = 2$ i nikako drugačije, ili $6 = 2 \cdot 3$. Povodeći se posljednjim primjerom, može se zaključiti da se svaki prirodan broj može, na jedinstven način, predstaviti kao proizvod jedne ekipe posebnih brojeva. Ove posljednje poznamo pod imenom 'prosti prirodni brojevi'. Oni se ne mogu reprezentovati posredstvom drugih brojeva. Takvi su, na primjer, u dekadnoj reprezentaciji⁴, brojevi 3 (tri), 5 (pet), 7 (sedam), 11 (jedanaest), 13 (trinaest), ...

Obični ljudi se u svakodnevici drugačije ophode prema brojevima od matematičara. Ljudski mozak ne obrađuje brojeve kao kompjuter. Za njih – matematičare i kompjutere – svi brojevi su manje-više jednaki. Međutim na brojevnoj pravoj u glavama mnogih ljudi, neki brojevi su daleko više istaknutiji od drugih. Na primjer, u kolokvijalnom žargonu se često čuje slogan 'treća – sreća'. Takođe, postoji vjerovanje da se brakovi raspadaju tokom sedme godine njihovog postojanja. Zašto se poklanja samo neparan broj cvjetova? Obrnimo pitanje: na kojim se mehanizmima zasniva naš tvrdoglavi i prividno iracionalni

⁴ Dekadna reprezentacija podrazumjeva skup cifara $\{0,1,2,\dots,9\}$. Postoje, naravno, i drugačije reprezentacije.

odnos prema brojevima, količinama, veličinama i proporcijama? Brojevi i brojni odnosi imaju psihološko dejstvo na ljude slično bojama, oblicima i zvucima. Oni su se razvili sa evolucijom i kulturom i utiču dan-danas na odluke, predstavljaju orijentir i oblikuju naše ideje o skladu i lepoti. Raznoliki su izvori ovog simboličkog naboja.

George Lakoff i Rafael E. Núñez: Odakle dolazi matematika?

Ako su brojevi samo mentalne konstrukcije koji postoje samo u našim umovima, kako su onda tako korisni u opisivanju opipljivog svijeta? Na ovo pitanje pokušali su da odgovore George Lakoff i Rafael E. Núñez u svojoj knjizi *Odakle dolazi matematika*.⁵ Oni su mišljena da odgovor leži u mehanizmu metafora. Lakoff i Núñez vide brojeve i ostale matematičke entitete kao metafore⁶. U tom smislu, onda, matematika je tako korisna jer nam omogućava da organizujemo naše razumijevanje situacija u opipljivom Svijetu.

⁵ George Lakoff i Rafael E. Núñez (2001), *Where Mathematics Comes From: How the Embodied Mind Brings Mathematics into Being*, Basic Books, New York

⁶ Prema Klaićevom riječniku, 'metafora' je figura u govoru i označava svako alegoričko, slikovito izražavanje pojma (u širem smislu), i (u užem smislu) označava riječ ili izraz koji se upotrebljava u prenesenom smislu na temelju neke sličnosti, uključujući i skrivenu uporedbu.

Metaforička značenja brojeva

„Elementarna teorija brojeva je najbolji predmet za rano matematičko obrazovanje. Ona zahtijeva vrlo malo predznanja, a predmet njenog proučavanja je opipljiv i vrlo blizak. Proces rezonovanja koji ona upotrebljava je prost, opšti i izabran. Ona je jedina matematička grana koja privlači prirodnu ljudsku radoznalost.“

G.H.Hardy (1929): An Introduction to the Theory of Numbers, *Bulletin of the American Mathematical Society*, 35: 778-818

Savremena filozofija je oblikovana nastankom matematičke logike i težnjom da se stvori jedan precizan i idealan simbolički jezik. Uspjehom u ovom domenu, što se tiče matematičkih-logičkih izraza proslavili su se Džordž Bul⁷ i Avgust de Morgan⁸. Logika se usmjerava ka gotovo čistom istraživanju simboličkih sistema i formi. Nastaje nova logička disciplina – semantika - usled potrebe za razjašnjenje novonastalih problema značenja simboličkih izraza. Prenosjenje polja istraživanja sa vještačkih na kolokvijalne jezike ima za posledice razvijanje različitih škola shvatanja značenja, prije svega termina običnog jezika.

Problem značenja se prelijeva i na ostale grane filozofije. U etici, moralne vrednosti postaju interpretacije termina „dobar“, „loš“, „neispravan“ koje označavaju ljudske postupke. Umjetnost je u cjelini prožeta simbolizmom i emotivnim doživljajem umjetničkog dijela (bila to slika, zvuk, tekst ili pokret).

Usled detaljnog ispitivanja simboličkih formi i shvatanja značenja, pored predstave ili slike nekog objekta, uvedeno je kognitivno, emotivno i preskriptivno značenje, kao sistematizacija i diferencijacija različitih odnosa i efekta koji proizvode znaci i naša interakcija sa njima. Ponavljaju se i dodatno razrađuju stara

⁷ George Boole (1815 – 1864), engleski matematičar, filozof i logičar.

⁸ Augustus De Morgan (1806 – 1871), engleski matematičar i logičar.

pitanja vezana za univerzalije, kategorije, ideje i metode dolaska do istinitog saznanja. Sva ova pitanja istovremeno povlače različite poglede na Svijet, bilo to svet ideja ili naša interpretacija saznanja.

Shodno sa progresom filozofa i logičara, razvijaju se mnoge teorije mišljenja koje pokušavaju što preciznije odrediti problem i pojam značenja (na primjer: Sintaktička (formalistička) teorija značenja, Funkcionalistička teorija značenja, Bihevioristička teorija saznanja, Pragmatička teorija značenja, Empiristička teorija proverljivosti, Konceptualistička teorija značenja, Realistička teorija značenja, ...).

Većina semantičara se slaže se oko triju vidova značenja jezičnih izraza koji bi trebalo da čine jezgru semantičkog razumijevanja. Prenosimo ih prema Rut Kempson⁹: Semantička teorija trebala bi da nudi odgovore na slijedeće zahtijeve:

(a) Proniknuti u značenje riječi, izraza i rečenica i objasniti prirodu njihovih međusobnih odnosa;

(b) Moći predvidjeti višesmislenosti jezičnih izraza;

(c) Moći opisati i objasniti elemente i njihove međusobne odnose među riječima, sintagmana i rečenicama kolokvijanog jezika;

(d) Svaka semantička teorija trebala bi da omogućava razumijevanje i opis odnosa jezičnih iskaza i onoga što se uobičajeno naziva "objektivna stvarnost".

Drugim riječima, zadaci semantičkih teorija su da objasne kako ljudi upotrebljavaju i kako mogu upotrebiti jezik da bi prenijeli informacije. Stoga se od semantičke teorije zahtijeva i sljedeće:

(e) Omogućavanje razumijevanja i opisa odnosa jezičnih jedinica i onoga na šta se one odnose.

Radi ilustracije, podsjetimo se da Dante veoma jasno iskazuje kako u njegovom djelu postoji skriveni smisao i da je vanjski i javni smisao samo njegov

veo. Pjesnik ide i dalje od toga, i tvrdi kako je za razumijevanje i tumačenje svih spisa, a ne samo svetih, potrebno voditi računa o četiri osnovna značenja. Dakle, 'Božanstvena komedija' u cjelini može se tumačiti na više načina. Teškoće nastaju tek onda kada treba odrediti ta različita značenja, naročito ona najviša ili najdublja; prirodno je da upravo tu počinju razlike u gledištima komentatora. Oni su uglavnom složni kad ispod doslovnoga značenja jesničkog kazivanja otkrivaju jedno filozofsko, ili tačnije filozofsko-teološko značenje, kao i političko i socijalno; ali zajedno sa doslovnim, to su tek tri značenja. Dante nas upozorava da tragamo i za četvrtim. Po našem mišljenju, to ne može biti ništa drugo do jedno pravo inicijacijsko značenje, metafizičko po svojoj prirodi.

Jedan od najznačajnijih i poprilično nejasnih faza simbolizma je razlikovanje u značenju simbola unutar i izvan regularnih društvenih grupa u ezoterijskom¹⁰ i eksoteričkom aspektu simbolizma.

¹⁰ *Ezoterija* (grč. *ezotheo* „nutarnji“) skup je učenja i znanja koja se bave proučavanjem zakonitosti vidljivih i nevidljivih svjetova. Taj pojam označava i tajni oblik religijskih učenja. *Ezoterizam* označava sveukupnost ezoteričnih znanja i prakse shvaćenih poput jedinstvene cjeline, jedinstvene univerzalne Predaje, svuda i uvijek istovjetne usprkos različitosti obreda, doktrina i sl. što proizlazi iz različitosti mjesta, epoha i kultura. Kad se govori o ezoteričnim doktrinama, o ezoteričnim učenjima i tako dalje, misli se na doktrine i učenja kojima je cilj da čovjeka dovedu do unutarnje duhovne i metafizičke spoznaje. Prema ezoteriji, istinska se spoznaja ne postiže naučnim nego unutarnjim prosvjetljenjem i uvođenjem u tajni nauk. Primjeri esoteričkih religijskih pokreta i društvenih aspekata uključuju Alhemiju, Hrišćanski misticizam, Gnosticizam, hermetizam, Kabbalu, Neoplatonizam, i neke druge.

⁹ Ruth Kempson (1977), *Semantic Theory*. Cambridge: CUP.

Pitagorejska¹¹ značenja brojeva

Termin 'esoteric' prvi put se pojavljuje 1660. Godine u izdanju 'History of Philosophy' Thomasa Stanlija, u opisivanju škole pitagorejaca.

U biti, pitagorejci su bili prvi pravi matematičari, o čemu svjedoči Aristotel u svojoj metafizici. On kaže: " Za vrijeme i pre njih (Leukipa i Demokrita) tzv. Pitagorejci su se prihvatili matematike ... " Osnove njihovog učenja mogla bi se sublimirano iskazati sa:

1. Svijet je, na najdubljem nivou, po svojoj prirodi matematički;

2. Filozofija može proizvesti duhovno pročišćenje;

3. Čovječija duša se može izdići do jedinstva sa božanstvom;

4. Neki od simbola imaju mistično značenje; i

5. Svi pripadnici reda pitagorejaca moraju se pridržavati principa tajnosti učenja i lojalnosti redu.

Pitagorejci su u brojevima i njihovim međusobnim odnosima tražili razumijevanje Svijeta.

Pitagora je vjerovao da se svi odnosi u svemiru mogu svesti na odnose brojeva. Poznata je njegova izreka: "Sve stvari su brojevi." Prema Pitagori, nasuprot promjenjivim stvarima iskustva, matematički pojmovni sadržaji označavaju izvanvremenska, vječna, nepokretljiva, aksiomatska obilježja. Prema Aleksandru Polihistoru, grčkom eruditu iz prvog stoljeća pr.n.e., za Pitagoru je princip svih stvari bio monada, iz koje je proizlazila dijada, a iz nje brojevi. Iz brojeva su proizlazile tačke, crte, površine i tijela, a koja se sastoje od četiri osnovna elementa: vatre, vode, zemlje i zraka. Pitagorina filozofija brojeva davala je mistična svojstva brojčanim odnosima, pa je, na primjer, broj 10 označavao sveobuhvatnu, opštu, idealnu harmoniju. U muzici, Pitagora je otkrio kako na raznim instrumentima vibrirajuće strune proizvode harmonične tonove, kada su odnosi dužina struna cijeli brojevi. Harmonična je usklađenost predstavljala osnovni princip pitagorejaca, koji su svuda primjenjivali to načelo a ne samo u muzici, već i u cjelokupnom stvaranju. Stvaranje su smatrali jedinstvenim, sveobuhvatnim i sveukupnim totalitetom, cjelinom u kojoj su sve stvari bile isprepletene i međusobno povezane.

Jedan od najvažnijih (a religiozno gledano i najsvetijih) simbola Pitagorejske škole jest *tetractys*. Radi se o trokutnoj formi, koju čine deset tačaka poredanih u četiri reda – redom jedna, pa u sljedećem redu dve, tri i konačno četiri tačke. Ovaj mistični tetraktis je bio veoma važan poštovaocima Pitagore, i o *tetractysu* su raspravljali mnogi mislioci poslije njega, kao što su Nikomah iz Gerase, Teon iz Smirne, Proklo, Porfirije, Plutarh i drugi.

Niže su izložena prihvaćena značenja prirodnih brojeva do deset savremenih nasljednika¹² pitagorejaca:

Prvi je broj Pitagora nazvao **monada** – Jedan, prvi neparni broj, dakle predstavlja božanski broj. Monada predstavlja prvo biće, te ujedno i totalitet svih bića. On je

¹¹ Više o Pitagori i njegovom učenju, pogledati tekstove:

1. Manly P. Hall (1928), *The Teachings of All Ages an Encyclopedic Outline of Masonic, Hermetic, Qabbalistic and Rosicrucian Symbolic Philosophy*, San Francisco, H.S. Crocker Company.
2. Ivana Šovagović (2014), *Pitagora*, Osijek, Dostupno na: <http://ivana-sovagovic.is-a-teacher.com/wp-content/uploads/2014/03/pitagora.pdf>
3. Frather O.L. (2006), *The Pythagorean Philosophy of Numbers, I; Splendor Solis*, V, 19-21.
Frather O.L. (2007), *The Pythagorean Philosophy of Numbers, II; Splendor Solis*, VI, 15-20.
Frather O.L. (2007), *The Pythagorean Philosophy of Numbers, III; Splendor Solis*, VII, 7-12.
4. V.L (2011), *Pitagora; Sirijus*, 11:2-11
5. Z.P (2013), *Pitagorejci, Sirijus*, 19: 3-5
6. M.B. UKU (2014), *Pitagorejci i njihova uloga u jačanju masonske zajednice, Sirijus*, 26: 6-7
7. B.A. (2015), *Pitagorejci i učenje o seobi duša, Sirijus*, 28: 9-11

¹²

<http://www.magicus.info/hr/magicus/tekst.php?id=29624>

otac i poglavar svim ostalim božanstvima. On je aktivni princip, poistovjećuje se sa mističnim centrom i daje multiplicitet – on je istovremeno zračeca tačka I vrhunska moć. On je začetni um; od njega potiče svaka misao u univerzumu.

Iz monade proistieče **dijada** – Dva. Dva označava eho, refleksiju (poput Mjeseca što odražava svetlost Sunca) te ravnotežu dvaju suprotstavljenih principa. Geometrijski je predstavljena sa dvije tačke, koje determinišu pravu. (Kada se krug razdjeli na pola, dobijemo polumjesec) Te dvije tačke takođe predstavljaju suprotne polove – dobro i zlo, život i smrt. Dakle, dijada je simbol polariteta. Dok je Jedan nepokretan o nepromjenjiv, Dva (dijada) je simbol koji označava kretanje, promjenu i rađanje.

Trijada – Tri simbolizira spiritualnu sintezu, te takođe triadu za kreaciju svakog od svjetova. Geometrijski ova se triada izražava kao tri tačke: jednoznačno determiniše ravan postojanja i/ili trostranik / trougao. Od svih geometrijskih simbola, trostranik ima najdublje mistično značenje. Tri jeste harmonički simbol akcije jedinstva naspram dualnosti. Svetost trijade proizlazi iz činjenice da je sastavljena od monade i dijade. To je kozmički simbol koji predstavlja više trojstvo Univerzuma (simbol Neba i Triniteta), a takođe je simbol za riječ 'bog'. Naime, Beoćani su riječ 'Zeus' pisali sa početnim slovom u obliku trokuta, *delta* (Δ), pa je jasno i otkud u rimskom 'deus', kao naziv za boga. Trijada, trostranik, trougao ili trokut može označavati i rađanje, ali i pad.

Tetrada – Četiri simbolizira zemlju, zemaljski simbol, ljude na zemlji sa njihovim zemaljskim ograničenjima, te racionalnu organizaciju. Geometrijski je predstavljena četvorostranikom (na primjer, pravougaonikom ili kvadratom). Tetrada je simbolizirana, osim kvadratom (i ponekad kockom), takođe i krstom. Krst čine vertikalna prava linija koja simbolizira duh, i horizontalna prava linija, koja simbolizira materiju. Mnoge su spiritualne i materijalne forme sačinjene prema modelu četvorstva

(npr.: četiri elementa, četiri strane svijeta, četiri godišnja doba, itd.).

Pentada – broj Pet predstavlja čovjeka, zdravlje i ljubav, a također i peti element – kvintesenciju (eter), koja djeluje na četiri niža elementa. Simbolika čovjeka je očigledna – četiri uda i glava, koja ih kontrolira. Ili, penta je sačinjena od četvorke plus monade. Geometrijski, broj Pet simbolizira pentagram ili petokraku zvijezda. Ovdje se radi o hemijskom udruživanju (*hieros gamos*) principa Neba (Tri) i principa Zemlje (Dva).

Heksada – broj Šest. Dva spojena, odnosno međuprožimajuća trokuta simboliziraju jedinstvo duha i materije, te muškog i ženskog principa. Ovo je takođe simbol ljudske duše. Mnogi su mislioci, pogotovo iz raznih ezoteričkih škola, ovaj simbol smatrali svetim. Čak su ga i drevni pitagorejci smatrali savršenstvom svih dijelova. Heksagram su zvali formom svih formi, artikulacijom Univerzuma, te stvoriteljem duše. Stari Grci su smatrali pojmove harmonije i duše sukladnima, zato jer su sve duše međusobno u harmoniji.

Heptada – broj Sedam predstavlja savršeni poredak, dovršeni period ili ciklus. On obuhvaća jedinstvo trojstva i četvorstva, i stoga posjeduje izvanrednu vrijednost. Na božanskom planu, on je sveti Trinitet Otac-Majka-Sin, dok četvorstvo predstavlja osnovu svih materijalnih stvari na Zemlji. Broj sedam regulira ne samo periodičnost fenomena života na fizičkom planu, već i vlada nizovima hemijskih elemenata, potom svijetom zvukova (sedam muzičkih nota) i boja (spektar od sedam boja). On se takođe odnosi na sedam planetarnih sfera, odnosno sedam pripadajućih božanstava.

Ogdoada – broj Osam odnosi se na simbol koji se sastoji od dva spojena i međusobno prožeta kvadrata. Kao intermedijarni oblik između kvadrata i kruga, symbol je regeneracije. On također simbolizuje vječiti spiralni tok neba.

Eneada – broj Devet jest međuprožimanje triju trokuta, triplikacija tripliciteta. On predstavlja kompletnu sliku triju svjetova. To je kraj numeričkih nizova prije povratka u jedinstvo. Pitagorejci su

broj devet zvali Oceanom ili Horizontom, pošto su svi brojevi obuhvaćeni njime i okreću se oko njega. Broj devet vezuje se takođe uz devetomjesečni period embrionalnog života.

Dekada ili broj Deset simbolizira povratak svih ovih brojeva natrag k jedinstvu i u mikrokozmosu, i u makrokozmosu tri više cifre ovog simbola imaju značenje nevidljivog, metafizičkog svijeta, dok se sedam nižih odnosi na područje fizičkog opažanja. Kao što je rečeno, povezuje se sa brojem četiri, pošto je tetractys sačinjen od četiri reda. Dekada takođe simbolizira spiritualna postignuća. Prema nekim teorijama, deset simbolizira totalitet Univerzuma – metafizičkog kao i materijalnog – pošto sve stvari uzdiže do stanja jedinstva. Broj deset je u svim školama filozofske misli, počevši od pitagorejaca, smatran za broj savršenstva.

Simboličko značenje nekih brojeva u Bibliji

Stari zavjet se uobičajeno dijeli na četiri cjeline: Petoknjžje (pet Mojsijevih knjiga), istorijske knjige (od Knjige Isusa Navina do Knjige o Jesitri), pet knjiga poezije i etičkih principa (od Knjige o Jovu do Pjesme na pjesmama) i knjihe proroka (od Knjige proroka Isaije do Knjige proroka Malahije). Postoje tri kategorije novozavjetnih knjiga: pripovjedačke knjige (četi Jevanđelja i Djela apostolska), poslanice i apokaliptična knjiga Otkrivanja.

Mnogim brojevima koji su navedeni u Bibliji ljudi pridaju dublje duhovno značenje u smislu da brojevi otkrivaju neke skrivene pojmove i njihova značenja. Kroz istoriju, osvjedočeni ljudi velikih intelektualnih sposobnosti, poput Ogista Košija¹³, Isaka Njutna¹⁴, Leonarda da

Vinčija¹⁵ iskazivali su više od neobične znatiželje prema važnosti biblijskih brojeva.

Najmanje petnaest brojeva se posebno ističu u vezi sa prethodnim: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 13, 40, 50 и 70. Neka od tumačenja tih brojeva su¹⁶:

- 1 – predstavlja apsolutno jedinstvo;
- 2 – predstavlja istinu Božije riječi;
- 3 – predstavlja Božanstvo / Trojstvo;
- 4 – predstavlja sveobuhvatnost, univerzalnost;
- 5 – predstavlja učenje;
- 6 – predstavlja obožavanje čovjeka, njegovu pobunu i nesavršenost I neposlušnost;
- 7 – predstavlja savršenstvo, znak Boga i božanska djela;
- 10 – predstavlja Zakon i obnovu;
- 12 – predstavlja božiju Crkvu i božiji autoritet;
- 40 – predstavlja naraštaj;
- 50 – predstavlja moć i svečanost, proslavu;
- 70 – predstavlja ljudsko vođstvo i ljudski procjenjivanje.

Ivan Panjin¹⁷ je uočio da je svako slovo hebrejskog i grčkog alfabeta numerisano i da zauzima svoje posebno mjesto u poretku ukupnog broja slova u Bibliji. Pošto svako grko i hebrejsko slovo ima i numeričku vrijednost, svaka riječ, rečenica i paragraph imaju određeni matematički zbir. Pored

¹⁵ Leonardo di ser Pietro da Vinci (1452-1519)

¹⁶ Miroslav Marković (2012), *Matematika u biblijskom tekstu*, Matematički fakultet, Beograd, Dostupno na <http://hdl.handle.net/123456789/2435>

¹⁷ Ivan Panin (Панин Иван Николаевич) (1855 - 1942) bio je ruski imigrant u Sjedinjenim Američkim Državama, poznat po svojoj strasti studija matematičkih slučajnosti u Bibliji. U 1874, on je protjeran iz Rusije zbog učešće u revolucionarnim aktivnostima. Diplomirao je na Odsjeku za matematiku Univerziteta u Berlinu, a od 1878. godine živi u Sjedinjenim Američkim Državama, Diplomirani umjetnosti na Harvardu. U Americi je postao poznat kao lektor ruske književnosti i književne kritike. Bio je agnostik, ali i fasciniran značajnošću numeričkih slučajnosti u Bibliji. Više od 50 godina bavio se numerološkom analizom Biblije. Dostupno na: [http://ru.wikipedia.org/wiki/Панин, Иван Николаевич](http://ru.wikipedia.org/wiki/Панин,_Иван_Николаевич)

¹³ Augustin Louis Cauchy (1789-1857), istaknuti francuski matematičar

¹⁴ Sir Isaac Newton (1643-1727), čuveni engleski filozof, matematičar i fizičar

ovog rusko-američkog istraživača, postojali su i drugi istraživači koji su uočavali da postoje neobjašnjiva matematička privlačnost koja se provlači kroz Bibliju. O tome su pisali Braun¹⁸ u svom *Ordo Saeculorum*¹⁹, Grant²⁰ u svojoj *Numeričkoj Bibliji*²¹ i Bulinger²² u svojim *Brojevima u Bibliji*²³.

Značenja nekih prirodnih brojeva u Nauku slobodnih zidara

U slobodnom zidarstvu nekim od prirodnih brojeva posvećuje se veća pažnja, ali ne zato što se vjeruje da posjeduju neke magične vrline, već zato što se dovode u vezi sa značajnim masonskim idejama. To će reći, prirodan broj je u masonerije simbol, i ništa više. Njemu se poklanja pažnja, ali ne zato što ima bilo kakvu naprirodnu efikasnost, kao što su to mislili pitagorejci i mnogi drugi, već zato što je skriven unutar nekih aluzija na stvari i ideje koje imaju posebna značenja u masonskim radovima. Masonskim tumačenjem značenja nekih posebnih prirodnih brojeva od interesa za masonske aktivnosti ne bi trebalo dovoditi u vezu sa doktrinama brojeva koja vlada u nekim drugim sistemima društvenih grupa. Značajni brojevi u masoneriji su *tri*, *pet*, *sedam*, *devet*, *dvadeset sedam* i *osamdeset jedan*.

Značenja koja im se pripisuju mogu se naći, između ostalih, i u slijedećim tekovima:

¹⁸ Henry John Browne (1804-1875), engleski educator

¹⁹ Henry John Browne (1844), *Ordo Saeculorum: A Treatise on the Chronology of the Holy Scriptures, Etc*, London

²⁰ Frederick W. Grant (1834-1902), englesko-kanadsko-američki aglikanski teolog

²¹ Frederick W. Grant (1902): *The Numerical Bible*; Loizeaux Brothers, Inc

²² Ethelbert William Bullinger (1837-1913), engleski aglikanski teolog

²³ Frederick W. Grant (1921) *Number in the Scripture*, London: Eyre & Spottiswoode (Bible Warehouse) Ltd.,

Albert Gallatin MacKey (1860), *A Lexicon of Freemasonry*, Richard Griffin and Company, London and Glasgow

Albert Gallatin MacKey (1898), *The History of Freemasonry, Volume seven*, The Masonic History Company, New York and London.

Albert Gallatin MacKey (1914), *An Encyclopedia of Freemasonry*, The Masonic History Company, New York and London

H.A.Kingsbury (1917), *The Symbolism of Numbers, The Builder Magazine*, August 1917, Volume III, Number 8;

Dostupno na:

http://www.phoenixmasonry.org/the_builder_1917_august.htm

Isidore Kozminsky (1918), *Numbers, their Meaning and Magic*, William Rider and Son, Limited, London

James C. Stewart (2010), *The Winding Stair: Geometry & The Secrets of Nature*,

Dostupno na:

http://freemasonry.bcy.ca/symbolism/golden_ratio/stairs.pdf

S.P.V. (2013), Broj tri, *Mason*, 2: 13-15

S.P.V. (2013), Pet, *Mason*, 2: 16-19

William Wynn Westcott (1911), *Numbers, Their Occult Power and Mystic Virtues*, London, Benares: Theosophical Pub. Society

Tri. Značajan broj u Masoneriji, sa kojim svi radovi počinju i završavaju se. Ovaj broj nas podsjeća na Tri velika svjetla i Tri mala svjetla masonerije. Tri su glavna dijela u čovjeku: tijelo, duša i nadahnuće. Uvjerenja, ljubav i nada krasi svaki život.

Od pet ljudskih čula, tri koja su najvažniji u masonskom simbolizmu su gledanje, slušanje, i osjećaj. Zbog sposobnosti prepoznavanja odgovarajućih kvaliteta, i zbog toga što je, njihovom upotrebom, masonima omogućavano da praktikuju taj univerzalni jezik ponose se svojim Redom.

Četri. Četiri je tetra ili kvartara u Pitagorejaca a to je sveti broj u naprednim

slobodnozidarskim stepenima. Pitagorejci smatraju da je četiri savršen broj, i stoga je usvojen kao sveti broj u stepenu Savršeni Majstor Mason (Degree of Perfect Master)²⁴. U mnogim antičkim narodima ime Boga sastoji se od četiri slova: Na primjer, Adad (Sirijci), Amum (Egipćani), Efos (Grci), Deus (Rimljani), a prevashodno četiri slova YHWH (Hebrew: יהוה) kojima stari Jevreji označavaju svoga boga.

Ali u Simbolici masonerije taj broj nema poseban značaj.²⁵

Pet. U slobodnom zidarstvu, pet je značajan broj, inferioran po važnosti samo u odnosu na tri i sedam. To je posebno značajno u praktikovanju Rituala nivoa pomoćnika. Fellow Craft studije, gdje pet su neophodne za održavanje Lodge, i gdje, u navijanje stepenice, pet koraka su navedene naredbe arhitekture i ljudskih čula. U treći stepen nalazimo referencu na pet bodova zajedništva i njihovih simbola, petokrake. Geometrija, takođe, koji se smatra sinonim za slobodno zidarstvo, zove se peti nauk; i, zapravo, kroz gotovo svi stepeni masonerije, nalazimo u izobilju aluzije na pet kao sveto i mističan broj.

Međutim, petokraku, koju ne treba mješati sa sjajnom zvijezdom, nije pronađena među starim simbolima masonerije. Zaista, neki autori su negirali da je to masonski amblem za sve. To je, bez sumnje, novijeg porijekla, a vjerovatno je uveo Džeremi Kros²⁶ koji ju je ubacio u

tepih trećeg stepena (str. 8.) u njegovu knjizi 'Hieroglyphic Chart'²⁷ i na još nekim mjestima (na primjer, str.17). To se ne spominje u ritualima ili predavanje trećeg stepena, ali masoni SAD su, prećutno, to prihvatili kao simbol 'Pet tačaka zajedništva'.²⁸

Osam. Među pitagorejcima broj osam je cijenjen kao prva kocka, koja se formira umnožavanje 2 po 2 po 2, i označavao je prijateljstvo, razboritost, zastupnika, i pravda; i, kao što je kocka ili ponavljanje prve čak i broj, da je napravljen da se odnosi na primitivni zakon prirode, koji pretpostavlja da svi ljudi budu jednaki. Hrišćanska numerički simbolisti su ga nazvali 'simbol uskrsnuća', jer je Isus ustao na 8. Dan. To, i analogni drugi razlozi, međutim, jedva da se mogu uvažiti da broj 8 ima neko numeričko značenje u masoneriji.

Devet. U masonerije, devet povlači svoju vrijednost iz činjenice da je $3 \cdot 3 = 9$, a samim tim i na jeziku masonerije, broj devet se uvijek označava ekspresijom 3×3 . Iz ovog razloga, broj 9 je cijeljen u višim stepenima.²⁹

**D. A.R., s.r.
P.:L.: 6033**

²⁴ *An Encyclopedia of Freemasonry*, (str.272.)

²⁵ *An Encyclopedia of Freemasonry*, (str.272.)

²⁶ Jeremy Ladd Cross (1783-1860)

²⁷ Jeremy Ladd Cross (1826), *The Thru Masonic Chart or Hieroglyphic Monitor*, T.G.Woodward and Company

²⁸ *An Encyclopedia of Freemasonry*, (str.267.)

²⁹ *An Encyclopedia of Freemasonry*, (str.513)